

Pandēmijas ietekme uz LV

Pandēmijas ietekme visvairāk ir jūtama sabiedriskajā ēdināšanā. Latvijā šis segments ir relatīvi neliels, un to lielā mērā nosedz restorāni un kafejnīcas. Valstīs, kur liela daļa iedzīvotāju vismaz vienu reizi dienā ēd ārpus mājas, ietekme ir izteiktāka. Īpaši jūtama šāda ietekme ir valstīs ar lielu tūrisma sektoru īpatsvaru IKP. Ārvalstu tūristi gandrīz pilnā mērā uzturu nodrošina sabiedriskajā ēdināšanā.

Līdzīgi citu valstu praksei, sabiedriskās ēdināšanas sektors var pārkārtoties. Sakarā ar iestāžu un organizāciju kafetēriju slēgšanu iespējamas gatavu maltīšu piegādes noteiktos laikos. Šādas piegādes iespējams organizēt arī veselības aizsardzības, sociālās nodrošināšanas, izglītības, aizsardzības un iekšlietu resoru iestādēm.

Tomēr sabiedriskā ēdināšana LV nodrošina tikai apmēram 15% no kopējā pārtikas patēriņa.

Arī pārtikas mazumtirdzniecībā iespējams individuālo tiešo piegāžu īpatsvara pieaugums. Pārtikas mazumtirdzniecības apgrozījums var samazināties, galvenokārt sakarā ar iedzīvotāju pirkspējas samazināšanos. Tādējādi pieprasījums var pārvirzīties uz lētākiem pirmās nepieciešamības produktiem. Tomēr ienākumu samazinājums skar galvenokārt tādus sektorus kā gaisa transports, izmitināšana un sabiedriskā ēdināšana, ceļojumu aģentūras un tūroperatoru darbība, radošās un mākslas nozares, azartspēles, sports, izklaide un rekreācija, personiskie pakalpojumi.

Šajos sektoros ir nodarbināti apmēram 7% no LV nodarbināto kopskaita. Tādējādi, šajos sektoros nodarbinātajiem samazinot savus izdevumus pārtikai, kopējā ietekme uz pārtikas tirgu nevar būt ievērojama.

Globālais pārtikas imports

COVID-19 pandēmijas sākuma periodā radās bažas par to, vai starptautiskie tirgi joprojām spēs apmierināt to valstu prasības, kuras ir atkarīgas no tirdzniecības, lai nodrošinātu savu iedzīvotāju nodrošinātību ar pārtiku. Faktiskie dati, kas pieejami līdz 2020. gada jūnijam tomēr liecina par spēcīgu, lai arī ne pilnīgu pasaules pārtikas tirgu noturību pret COVID-19 satricinājumiem. Preces, kuru globālā tirdzniecība H1-2020 salīdzinājumā ar H1-2019 un H2-2019 ir visvairāk samazinājusies, ir uzskatāmas par ļoti elastīgām attiecībā uz ienākumiem. Šīs grupas ir dzērieni un zivis, zināmā mērā arī arī par mājlopiem. Iespējams, ka šīs preces bija iespējams aizstāt ar pašmāju produktiem. COVID-19 ir ievērojama negatīva ietekme uz IKP globālajos tirgos integrētās valstīs. Šī gada jūnijā Starptautiskais Valūtas fonds (SVF) samazināja pasaules IKP pieauguma prognozi 2020. gadā līdz gandrīz -5 procentiem, salīdzinot ar -3 procentiem 2020. gada aprīlī. Oktobrī SVF prognozēja, ka globālā izaugsme 2020. gadā būs -4.4 procenti. Kaut arī līdz šim 2020. gadā visu „dārgo” pārtikas produktu cenas ir samazinājušās, zemāki ienākumi ir padarījuši šos konkrētos produktus mazāk pieejamus. Tādējādi cenu samazinājuma ietekme kompensējas, un tirdzniecības darījumu apjoms ir mazāks. Ņemot vērā

sezonalitātes ietekmi starptautiskajos iepirkumos, globālais pārtikas imports H1-2020 palielinājās par 0.5% salīdzinājumā ar H1-2019, savukārt H1-2020 periodā tas saruka par 1.1% salīdzinājumā ar H2-2019. Galveno attiecībā uz ienākumiem mazāk elastīgo tādu produktu kā graudaugi, eļļas kultūras un eļļas, cukurs, augļi un dārzeņi tirdzniecība H1-2020 palielinājās gan vērtības, gan apjomu izteiksmē, neraugoties uz šo produktu cenu paaugstināšanos. Pat labvēlīgu agroekoloģisko apstākļu gadījumā importa aizstāšanas iespējas (pārtikas pamatkultūru nomaiņa) īstermiņa periodā ir ierobežotas. Turklāt tirdzniecība ar šiem produktiem (izņemot augļus un dārzeņus) pārsvarā notiek ar liela apjoma piegādēm un lieliem ieguldījumiem. Tirdzniecības loģistika lielā daļā plūsmu ir izteikti automatizēta ar nelielu personāla iesaisti. Paredzams, ka šajā kontekstā globālā pārtikas importa kopvērtība par pilnu 2020. kalendāro gadu saglabāsies tuvu 2019. gada līmenim, iespējams, nedaudz pārsniedzot to, ņemot vērā pēdējos mēnešos lielākās daļas pārtikas preču augstākās cenas.

Valstu grupu līmenī attīstības valstu noturība pret COVID-19 ietekmi uz tirdzniecības apjomiem ir visaugstākā. Produktu grupu sadalījumā šajās valstīs 7 no 11 pārtikas grupām importa apjoms H1-2020 salīdzinājumā ar H1-2019 ir palielinājies. Gaļas, cukura un eļļas augu tirdzniecības procentuālais pieaugums ir izsakāms ar divciparu skaitli. Globālā tendence samazināties dzērienu un zivju importa apjomam ir spēkā arī attīstības valstīs. Attīstības valstu lielāks importa pieprasījums salīdzinājumā ar pasaules līmeni ir samērojams ar pašreiz prognozēto 3.3% IKP samazinājumu, kas ir daudz zemāks nekā kopumā pasaulē prognozētais. Absolūtās izmaiņas USD 3.33 miljardu (+0.5%) apmērā pasaules pārtikas importa kopvērtībā būtiski ierobežo ievērojamais importa samazinājums attīstītajās valstīs. Attīstīto valstu patērētājiem ir lielākas iespējas vismaz īstermiņā aizstāt importu ar pašmāju produktiem. Visievērojamākais absolūtais importa pieaugums ir gaļas, eļļas sēklu un graudaugu grupās. Līdzšinējos periodos un arī kopš COVID-19 uzliesmojuma šīs preču plūsmas ir bijušas atkarīgas no tirdzniecības politiku izmaiņām, kā arī dzīvnieku slimību gadījumiem. Lielākais īpatsvars šajās preču grupās ir Ķīnas importam. Neraugoties uz to, ka graudu un eļļas augu cenas Ķīnā ir daudz augstākas nekā pasaules cenas, 1. fāzes tirdzniecības darījums starp Amerikas Savienotajām Valstīm un Ķīnu noteica, ka Ķīna importēs vairāk lauksaimniecības produktu no Amerikas Savienotajām Valstīm apmaiņā pret tarifu koncesijām Ķīnas tirgū. Ķīnas pieaugošais pieprasījums pēc graudiem un eļļas sēklām palielināja valsts importa atkarību arī no Brazīlijas un Argentīnas. Āfrikas cūku mēra uzliesmojums Ķīnā izraisīja paaugstinātu cūkgaļas importu no slimības neskartajiem reģioniem, galvenokārt no ASV un ES. Kopumā Ķīna joprojām ir pasaules lielākā lauksaimniecības produktu importētāja. Ķīnas importa pieaugums bija galvenais pandēmijas perioda tirdzniecības noturības veicinātājs. Lauksaimniecības eksports ir nozīmīgs ieņēmumu avots daudzām valstīm. Tas īpaši attiecas uz nabadzīgākām valstīm ar augstu ekonomikas atkarību no lauksaimniecības. Šajās valstīs lauksaimniecībai ir liels īpatsvars IKP, un tā dod

lielu daļu no ārvalstu valūtas ieņēmumiem, un šo valstu ekonomikas nav diversificētas. Neskatoties uz to, eksports no jaunattīstības valstīm kopumā ir bijis nozīmīgs, lai noturētu starptautisko tirdzniecību ar lauksaimniecības produktiem COVID-19 pandēmijas laikā, un tas ievērojami pārsniedz attīstīto valstu ieguldījumu lauksaimniecības produktu globālajā importā. Kopumā attīstītās valstis lauksaimniecības eksporta aktivitāšu ziņā pārspēj jaunattīstības valstis, un 2019. gadā attīstīto valstu absolūtā eksporta ieņēmumu vērtība bija par aptuveni 61% augstāka. Daudzās produktu grupās attīstītās valstis pārsniedza jaunattīstības valstu līmeni lauksaimniecības eksportā gan apjoma, gan vērtības ziņā, īpaši attiecībā uz nepārtikas precēm, kā arī dzērieniem, graudaugiem un lopkopības produktiem. Tomēr jaunākās jaunattīstības valstu lauksaimniecības produktu eksporta tendences atklāj to dinamisko spēju segt daudzu produktu iztrūkumu, kurus parasti eksportē attīstītās valstis. Attīstīto valstu eksporta ieņēmumi H1-2020 periodā samazinājās salīdzinājumā ar H1-2019 un H1-2020 salīdzinājumā ar H2-2019, savukārt jaunattīstības valstis abos periodos palielināja eksporta ieņēmumus attiecīgi par 4.6% un 3.4%. Attīstības valstu ieņēmumu pieaugumu galvenokārt nodrošināja tādas produktu grupas kā eļļas augi, cukurs un dažādi pārtikas produkti.

FAO pārtikas cenu indekss

FAO pārtikas cenu indekss oktobrī turpināja pieaugt. FAO Pārtikas cenu indekss (FFPI) 2020. gada oktobrī vidēji bija 100.9 punkti, kas ir par 3.0 punktiem (3.1%) vairāk nekā septembrī un par 5.7 punktiem (6.0%) vairāk nekā pirms gada. Oktobra vērtība ir augstākā kopš 2020. gada janvāra, un pieaugums notiek piecus mēnešus pieaugums pēc kārtas. Ievērojami palielinājušās cukura, piena, graudaugu un augu eļļu cenas. Turpretī gaļas apakšindekss otro mēnesi pēc kārtas nedaudz samazinājās.

FAO cenu indeksi produktu grupās

Graudaugi

FAO labības cenu indekss oktobrī vidēji bija 111.6 punkti, kas ir par 7.5 punktiem (7.2%) vairāk nekā septembrī un pat par 15.8 punktiem (16.5%) virs tā vērtības pagājušā gada attiecīgajā mēnesī. Indeksa pieaugums notiek četrus mēnešus pēc kārtas. Kviešu eksporta cenas oktobrī turpināja pieaugt, atspoguļojot augsto globālo pieprasījumu. Tai pašā laikā eksporta pieejamība ir zemāka. Bez tam augšanas apstākļi Argentīnā ir nelabvēlīgi, un sausums ir nelabvēlīgi ietekmējis ziemas kviešu situāciju dažās Eiropas daļās, Ziemeļamerikā un Melnās jūras reģionā. Kukurūzas starptautiskās cenas arī pieauga līdz vairāk nekā sešu gadu augstākajam līmenim, ko galvenokārt radīja straujais Ķīnas iepirkumu temps un augstāks, nekā iepriekš prognozēts, krājumu samazinājums ASV, kā arī straujais eksporta krājumu samazinājums Brazīlijā un Ukrainā. Oktobrī palielinājās arī lopbarības miežu un sorgo cenas, ko veicināja augsts pieprasījums un kukurūzas un kviešu cenu pieauguma ietekme. Turpretī rīsu starptautiskās cenas samazinājās līdz septiņu mēnešu zemākajam līmenim, jo Āzijā sākās ražas novākšana, pastiprinot centienus piesaistīt pircējus.

Eļļas

FAO augu eļļas cenu indekss oktobrī vidēji bija 106.4 punkti, kas ir par 1.8 punktiem (1.8%) vairāk nekā iepriekšējā mēnesī, sasniedzot deviņu mēnešu augstāko līmeni. Indeksa nepārtrauktais pieaugums lielā mērā atspoguļoja augstākas palmu un sojas eļļas cenas, savukārt rapšu eļļas cenas nedaudz samazinājās. Starptautiskās palmu eļļas kotācijas pieauga jau piekto mēnesi pēc kārtas, balstoties uz zemākām ražošanas perspektīvām vadošajās ražotājvalstīs un ievērojamo globālo importa pieprasījumu. Sojas eļļas cenu augsto līmeni noteica nepietiekamais Dienvidamerikas piedāvājums. Turpretī pēc piecu mēnešu pastāvīga pieauguma oktobra rapšu eļļas starptautiskās vērtības samazinājās, palielinoties nenoteiktībai attiecībā uz pieprasījumu ES pēc nesenās COVID-19 situācijas pasliktināšanās visā reģionā.

Piens

FAO piena produktu indekss oktobrī vidēji bija 104.4 punkti, kas ir par 2.2 punktiem (2.2%) vairāk nekā septembrī, iezīmējot piekto secīgo ikmēneša pieaugumu un indeksu paaugstinot par 3.6 punktiem (3.5%) virs tā vērtības pagājušā gada attiecīgajā mēnesī. Oktobrī pieauga cenu indekss visiem indeksā pārstāvētajiem piena produktiem, visvairāk pieauga siera cenas, kam sekoja vājpiena pulveris, pilnpiena pulveris un sviests. Cenu pieaugums oktobrī atspoguļoja zināmu tirgus aktivitāšu pieaugumu attiecībā uz tuvāka termiņa piegādēm, ko pamatoja spēcīgais importa pieprasījums no Āzijas un Tuvo Austrumu tirgiem, ņemot vērā cerības uz mazāku eksporta pieejamību no Okeānijas vēlāk šogad, kad ražošana sezonāli samazināsies. Turklāt iekšējā pieprasījuma pieaugums pēc nākotnes piegādēm Eiropā, kur ražošana tuvojas sezonāli zemākajam līmenim, arī veicināja tūlītēju tirgus aktivizēšanos un cenu palielināšanos.

Gaļa

FAO gaļas cenu indekss oktobrī vidēji sasniedza 90.7 punktus, nedaudz samazinoties par 0.5 punktiem (0.5%) salīdzinājumā ar septembri. Samazinājums notiek jau deviņus mēnešus kopš janvāra un indekss ir par 10.9 punktiem (10.7%) zemāks nekā pirms gada. Cūkgaļas cenas samazinājās, jo Vācijas produktu cenu kritums, atspoguļojot Ķīnas noteikto importa ierobežojumu ietekmi uz Vāciju, vairāk nekā kompensēja Brazīlijas cenu pieaugumu spēcīgā importa pieprasījuma dēļ. Tikmēr liellopu gaļas cenas samazinājās sakarā ar vājo pieprasījumu ASV, vienlaikus palielinoties piegādēm no Dienvidamerikas – par ļoti zemām cenām 3 \$/kg. Piegādes no Austrālijas samazinājās mazāk izteikti, jo palielinājās pieprasījums pēc liellopiem ganāmpulku atjaunošanai. Arī putnu gaļas cenas nedaudz samazinājās, jo samazinājās pasūtījumi no Ķīnas un Saūda Arābijas. Turpretī aitu gaļas cenas pieauga, pateicoties stabilam iekšējam pieprasījumam un zemiem eksporta krājumiem, īpaši Austrālijā.

Cukurs

FAO Cukura cenu indekss oktobrī vidēji bija 85.0 punkti, kas ir par 6.0 punktiem (7.6%) vairāk nekā septembrī un par 7.2 punktiem (9.3%) vairāk nekā pagājušajā gadā. Šis pieaugums galvenokārt atspoguļo zemākas ražošanas perspektīvas gan Brazīlijā, gan Indijā, kas ir divas lielākās cukura ražošanas valstis. Ražas negatīvi ietekmē ievērojamais nokrišņu daudzums. Cukura cenu pieaugumu nodrošināja arī tendences Taizemē, kur ieilgušo sauso apstākļu dēļ cukura ražošana samazināsies par gandrīz 5%. Papildus augšupvirzītu spiedienu nodrošināja arī fondu pirkšana, par ko liecina iknedēļas tirgotāju saistību (COT) ziņojums. Turklāt cukura cenas bija ļoti svārstīgas, ko noteica arī nenoteiktība jēlnaftas tirgū un Brazīlijas reāla kursa izmaiņas attiecībā pret ASV dolāru.

Produktu grupas

Piens

Neskatoties uz ar COVID-19 saistītiem tirgus traucējumiem un pretēji iepriekšējām prognozēm globālā piena ražošana 2020. gadā palielināsies par 1.4% un sasniegs 860Mt. Pozitīvās perspektīvas atspoguļo iespējamo ražošanas pieaugumu galvenajās piena ražotājvalstīs, galvenokārt Indijā, ko uztur labvēlīgi musoni un ciematu kooperatīvu tīkla noturība piena savākšanā, pārvarot loģistikas šķēršļus, kā arī ES un ASV, ko atbalsta vidējo izslaukumu pieaugums valsts atbalsts, kas saglabāja stabilus ražotāju ienākumus. Turklāt tiek prognozēts, ka labvēlīgo laika apstākļu dēļ izlaide palielināsies Ķīnā un Krievijā, ko veicina ganāmpulku paplašināšanās lielajās piena saimniecībās, kā arī Okeānijā. Neskatoties uz labajiem laika apstākļiem, Brazīlijas ražošana var samazināties, iespējams, samazinoties iekšējam pieprasījumam ekonomiskās lejupslīdes sakarā. Tiek prognozēts, ka globālā piena tirdzniecība 2020. gadā pieaugs līdz 78Mt piena ekvivalentā, par 1.5% pārsniedzot iepriekšējā gada līmeni. Tirdzniecības pieaugums ir gandrīz vienāds ar vidējo pieauguma tempu iepriekšējos piecos gados. Pieaugums lielākoties ir saistīts ar pastāvīgi augsto importa pieprasījumu, ko uzturēja Ķīna ar ekonomisko aktivitāšu atjaunošanos, kopā ar Alžīrijas, Saūda Arābijas un Nigērijas neseno importa pasūtījumu pieaugumu, kas atspoguļo pakāpenisku naftas cenu atveseļošanos. Arī Austrālija, Kolumbija un Krievija var palielināt importu atbilstoši pieaugošajam iekšējam pieprasījumam. Turpretī Filipīnās, Meksikā un Japānā ir gaidāms straujš importa kritums sakarā ar tirgus pārrāvumiem un ekonomikas lejupslīdi. Lieli eksportējamie pārpalikumi galvenais cenu virzītājspēks, veicinot piegāžu palielinājumu no ASV, Argentīnas, Baltkrievijas un ES, savukārt krājumu uzkrāšanās un ekonomiskās lejupslīdes importētājvalstīs var ierobežot eksportu no Jaunzēlandes, Indijas un Turcijas. Starptautiskās piena cenas, ko mēra ar FAO piena produktu cenu indeksu, no 2020. gada februāra līdz maijam samazinājās, galvenokārt pateicoties globālajam importa pieprasījuma kritumam, ko izraisīja loģistikas vājās vietas, samazināta pārdošana sabiedriskajai ēdināšanai un tirgus nenoteiktība. Tomēr kopš tā laika cenas sāka pieaugt, pirmo reizi oktobrī indeksu paaugstinot nedaudz virs pirmspandēmijas līmeņa, ko galvenokārt pamatoja noturīgais importa pieprasījums no Ķīnas,

importa atjaunošanās dažās no naftas atkarīgās valstīs un iekšējā pieprasījuma pieaugums Eiropā. Atbilstoši pasaules pieprasījuma un piedāvājuma bilancei visvairāk pieauga vājpiena cenas, kam sekoja sviests, pilnpiena pulveris un siers.

Kvieši

Pašreizējā pasaules kviešu ražošanas prognoze 2020. gadā ir nedaudz virs 2019. gada līmeņa, nedaudz atpaliekot no 2016. gada rekordlīmeņa. Lielākas prognozes vairākās valstīs, jo īpaši Austrālijā, Krievijā un Indijā, visticamāk, atsvērs mazākas ražas Argentīnā, Ukrainā, ASV un, īpaši, ES. Tiek prognozēts, ka kopējais kviešu izlietojums 2020./21. gadā nedaudz palielināsies, gandrīz pilnībā sakarā ar pārtikas patēriņa pieaugumu Āzijas un Āfrikas valstīs. Paredzams, ka zemāka kviešu konkurētspēja salīdzinājumā ar citiem graudaugiem uzturēs kviešu pārtikas un industriālo izlietojumu 2020./21. gadā apmēram 2019./2020. gada līmenī lielākajā daļā valstu, izņemot Ķīnu un Indiju, kur, iespējams, būs zināms pieaugums. Tiek prognozēts, ka līdz sezonas beigām 2021. gadā pasaules kviešu krājumi sasniegs 281Mt, kas ir par 1.9% vairāk nekā 2020. gadā. Tomēr šo pieaugumu galvenokārt nosaka straujais Ķīnas krājumu pieaugums līdz 139Mt, kas veido gandrīz pusi pasaules krājumu. Paredzams, ka, izņemot Ķīnu, pasaules kviešu krājumi saruks par 3.8%, un to kompensēs paredzamais kritums vairākiem vadošajiem kviešu eksportētājiem, īpaši Argentīnā, ES un ASV. Ņemot vērā šo attīstību, sagaidāms, ka galveno eksportētāju krājumu un izlietojuma attiecība samazināsies no 15.2% 2019./2020. gadā līdz 14.5% 2020./21. gadā, sasniedzot zemāko līmeni kopš 2007./2008. Tiek prognozēts, ka pasaules kviešu tirdzniecība 2020./21. gada jūlijā / jūnijā sasniegs jaunu rekordlīmeni 184.5Mt apmērā. Paredzams, ka sagaidāmais Ķīnas, ES, Ēģiptes, Pakistānas un Marokas pirkumu pieaugums saglabās pasaules tirdzniecību 2020./21. gadā, kompensējot mazāku Alžīrijas, Kenijas un Turcijas importu. Attiecībā uz eksportētājiem paredzams, ka lielāki ražošanas apjomi Austrālijā, Kanādā un Krievijā veicinās kviešu piegādes no šīm izcelsmes valstīm, kompensējot iespējamās eksporta samazinājumus no ES un Ukrainas.

Rupjie graudi

Globālo rupjo graudu ražošanas prognoze 2020. gadā norāda uz 2.4% pieaugumu līdz 1,478Mt rekordlīmenim. Kukurūzas ražošana pieaugs par 1.9% līdz vēsturiski augstākajam 1,160Mt līmenim, galvenokārt sakarā ar cerībām uz ievērojamu pieaugumu ASV un Dienvidāfrikā, kā arī rekordaugsto ražu Argentīnā un Brazīlijā. Paredzams, ka palielināsies arī miežu raža, savukārt tiek prognozēts, ka sorgo ražošana pēc krituma 2019. gadā palielināsies. Kopējais rupjo graudu izlietojums 2020./21. gadā sasniegs vēsturisku rekordlīmeni 2,745Mt apmērā, palielinoties par 2.6%, galvenokārt sakarā ar paredzamo lopbarības un industriālā izlietojuma palielinājumu. Kukurūzas lopbarības izmantošana palielināsies par 1.6% sakarā ar gaidāmo lielo pieprasījumu Argentīnā, Brazīlijā un Ķīnā. Paredzams, ka miežu lopbarības patēriņš pasaulē palielināsies par 3.6%, savukārt straujais sorgo lopbarības patēriņa pieaugums

Ķīnā, ko veicina augstās iekšējās kukurūzas cenas, globālo sorgo lopbarības izlietojumu palielināsies par gandrīz 16%. Prognozējama citu rupjo graudu nepārtikas izlietojuma pieaugums notiks galvenokārt sakarā ar augstāku pieprasījumu pēc cietes un kukurūzas bāzes etanola. Globālie krājumi 2020./21. gadā, visticamāk, nedaudz samazināsies par 0.2%. Kompensējot gaidāmo miežu, rudzu un auzu krājumu pieaugumu pasaulē, tiek prognozēts, ka pasaules kukurūzas krājumi samazināsies par 2.5% sakarā ar kraso kukurūzas krājumu samazināšanos Ķīnā un, mazākā mērā, arī ES. Ņemot vērā Ķīnu, kukurūzas globālie krājumi ievērojami nemainīsies, un galveno eksportētāju krājumu attiecība pret izlietojumu saglabāsies stabila. Pasaules rupjo graudu tirdzniecība 2020./21. jūlijā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu ir palielinājusies par 4.7%. Paredzētais ievērojamais Ķīnas kukurūzas iepirkumu pieaugums, ko izraisīja lielāks lopbarības pieprasījums un strauji augošās vietējās cenas, kā arī lielāks ES imports pēc samazinātas ražas, varētu palielināt kukurūzas globālo tirdzniecību par 3.7%. Ķīnas sagaidāmais sorgo importa pieaugums veicinās sorgo globālo tirdzniecību, savukārt cerībām uz lielāku miežu importa pieprasījumu ES un Marokā vajadzētu palielināt miežu tirdzniecību pasaulē. Ņemot vērā šo spēcīgo pieprasījumu un eksporta tempu, visu galveno rupjo graudu starptautiskā eksporta cenas joprojām ir paaugstinātas.

Eļļas kultūras

Sākotnējās prognozes par 2020./2021. gada sezonu norāda uz saspringtāku eļļas sēklu un to atvasināto produktu piedāvājuma un pieprasījuma situāciju. Pēc 2019./2020. gada ievērojama samazinājuma tiek prognozēts, ka globālā eļļas augu sēklu ražošana 2020./21. ievērojami palielināsies, notiekot izteiktam sojas ražošanas palielinājumam ASV. ASV ražošana strauji pieaugs, palielinoties gan platībā, gan vidējām ražām, savukārt Brazīlijā platību pieaugumu stimulē neparasti pievilcīgās piecenojuma iespējas. No otras puses, saulespuķu sēklu izlaide pasaulē varētu samazināties līdz trīs gadu zemākajam līmenim sakarā ar nelabvēlīgiem laika apstākļiem Melnās jūras reģionā, savukārt rapša sēklu globālā ražošana var nepalielināties, jo trešo gadu pēc kārtas ražošana samazinās ES. Palmu eļļas globālā ražošana atsāks palielināties 2020./21. gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gada izņēmuma ārkārtas samazināšanos, ko cita starpā izraisīja migrantu darbaspēka trūkuma saasināšanās lielākajās ražotājvalstīs pēc COVID-19 pandēmijas. Pieprasījuma pusē tiek prognozēts, ka 2020./21. gadā globālais eļļu / tauku patēriņš atjaunosies pēc 2019./2020. gada COVID-19 izraisītas stagnācijas pārtikas un nepārtikas nozarēs. Spraukumiem paredzams, ka pasaules patēriņš otro sezonu pēc kārtas nedaudz palielināsies, jo pēc Āfrikas cūku mēra uzliesmojuma Āzijā turpina atjaunoties globālais pieprasījums pēc lopbarības. Paredzētā lēnā globālā patēriņa pieauguma un iespējamo eksportējamo krājumu samazināšanās apstākļos eļļas kultūru produktu tirdzniecības pieaugums būs zem vidējā līmeņa. Balstoties uz pašreizējām prognozēm, gan eļļu, gan spraukumu globālais izlietojums nedaudz pārsniegs globālo ražošanu, iespējams, izraisot papildu samazinājumu

nacionālajos krājumos 2020./21. gadā, savukārt eļļas augu produktu krājumu un izlietojuma attiecība samazināsies zem 2019. gada līmeņa. Atbilstoši tirgus pamatprincipiem pēdējos mēnešos ievērojami pieauguši gan eļļas augu sēklu, gan atvasinātu produktu starptautiskie kotējumi. Paredzams, ka eļļas kultūru kompleksa cenas ietekmēs turpmākā COVID-19 situācijas attīstība, kā arī laika apstākļi Dienvidamerikā un Dienvidaustrumāzijā (īpaši attiecībā uz nenovēršamo La Niña ciklu), starptautiskā tirdzniecības politika, naftas cenas un valstu biodīzeļdegvielas programmu virziens.

Cukurs

Cukura globālā ražošana 2020./21. gadā (oktobrī / septembrī) norāda uz iespējamo 1.5% pieaugumu salīdzinājumā ar 2019./20. gada zemo līmeni līdz 172.4Mt. Tomēr paredzams, ka ražošana nedaudz atpaliks no globālā patēriņa. Sagaidāms, ka patēriņš sāks palielināties no pašreizējā ar COVID-19 saistītā zemā līmeņa. Tādējādi cukura krājumi atkal var samazināties. Prognozēto ražošanas pieaugumu lielā mērā veicina gandrīz rekordliela Indijas raža. Paredzams, ka Brazīlijas cukura ražošana nedaudz palielināsies. Turpretī Taizemē, kas ir otra lielākā eksportētāja pasaulē, tiek prognozēta otra zemākā raža. Tāpat tiek prognozēts, ka cukura ražošana ES būs zemāka nelabvēlīgo laika apstākļu dēļ. Pēc samazinājuma 2019./2020. gadā cukura globālais patēriņš samazināsies par 2.9% ar COVID-19 saistīto bloķēšanas un ierobežošanas pasākumu dēļ. Pieauguma perspektīvas ir saistītas ar pakāpenisku ierobežojošo pasākumu atvieglošanu un sagaidāmo ekonomikas izaugsmes atsākšanos 2021. gadā. Galvenās valstis, kuras, domājams, veicinās cukura patēriņa globālo pieaugumu, ir Indija - pasaules lielākā cukura patērētāja - un Ķīna. Paredzēts, ka izaugsme atjaunosies arī Tuvajos Austrumos un Āfrikā. Tomēr pieprasījuma pusē joprojām ir ievērojama nenoteiktība. Cukura patēriņa globālās atveseļošanās kopējais apmērs būs atkarīgs no tā, kā COVID-19 pandēmija attīstīsies nākamajos mēnešos, un jo īpaši no tā, vai tiks noteikti turpmāki bloķēšanas pasākumi. Globālā cukura tirdzniecība 2020./21. Oktobrī (oktobris / septembris) sasniegs 61.2Mt, nedaudz pārsniedzot 2019./20. līmeni. Paredzams, ka Brazīlijas un Indijas lielie pārdošanas apjomi, kas balstās uz augstajām ražām, kompensēs paredzamo ievērojamo Taizemes eksporta kritumu pēc otrā ražas samazinājuma gada pēc kārtas. Arī Krievijā paredzams ievērojams platību samazinājums, tādējādi kopraža būs mazāka. Ķīnas un Indonēzijas spēcīgais importa pieprasījums atsvērs iespējamo ASV un Indijas importa samazinājumu. Pēc ievērojamas lejupslīdes līdz daudzu gadu zemākajam līmenim aprīlī globālās cukura cenas kopš maija strauji pieauga sakarā ar pieaugušon pieprasījumu pēc cukura, it īpaši no Ķīnas, kur ārpuskvotas cukura importa aizsargnodokļa termiņa beigšanās veicināja pirkumus.

Gaļa

Tiek prognozēts, ka pasaules gaļas ražošana 2020. gadā sasniegs 337.3Mt liemeņa svara ekvivalentā, samazinoties par 0.5%. s). Samazinājums ir

ievērojami mazāks, nekā tika prognozēts iepriekš, bet tomēr tas notiek otro gadu pēc kārtas. Samazinājuma galvenie cēloņi ir ražošanas kritums galvenokārt Āzijā, jo īpaši Ķīnā saistībā ar Āfrikas cūku mēra turpināšanos. Samazinājums notiks arī liellopu gaļas sektorā Indijā, Austrālijā un Brazīlijā, tādējādi eksports tika ierobežots. Turpretī putnu gaļas ražošana palielināsies, lai gan pieauguma temps būs divas reizes lēnāks. Pieprasījuma pieaugums ir saistīts galvenokārt ar cūkgaļas deficītu un augstajām cenām Ķīnā. Arī aitu gaļai tiek prognozēts neliels ražošanas pieaugums. Ražošanas paplašināšanās tempu visās gaļas nozarēs ir samazinājuši ar pandēmiju saistītie ražošanas procesu pārrāvumi, kā arī ražotāju piesardzība nenoteikta pieprasījuma apstākļos, neraugoties uz valsts stimulēšanas paketēm nozarē. Tiek prognozēts, ka pasaules gaļas tirdzniecība 2020. gadā pieaugs līdz 37.6Mt, par 3.9% pārsniedzot iepriekšējā gada līmeni. Pieauguma temps ievērojami atpaliek no iepriekšējā gada 6.9% līmeņa, atspoguļojot daudzu valstu importa ierobežojumus un COVID-19 radītos tirgus traucējumus un dziļo globālo recesiju. Pretstatā tam tiek prognozēts, ka Ķīnas gaļas imports salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu palielināsies par 44% jeb vairāk nekā par 3Mt, absorbējot aptuveni 30% no globālā gaļas eksporta. Lielu daļu paredzamā gaļas importa pieauguma pasaulē, iespējams, segs eksports no Brazīlijas, ASV, Kanādas, Meksikas, Krievijas un ES. Neskatoties uz ievērojamo gaļas importa pieaugumu no Ķīnas, ar COVID-19 saistītas ekonomiskās grūtības, samazināts pieprasījums no sabiedriskās ēdināšanas nozares, loģistikas vājās vietas un ierobežota ārvalstu valūtas pieejamība dažās gaļas importētājvalstīs ir vājinājuši importa pieprasījumu pasaulē, salīdzinot ar eksporta iespējām, izraisot gaļas starptautisko cenu kritumu šogad. Straujākais kritums reģistrēts cūkgaļai, kurai seko mājputnu, liellopu un aitu gaļa. Ņemot vērā to, ka, iespējams, turpināsies ar COVID-19 saistīti tirgus traucējumi, sagaidāms, ka nākamajos mēnešos gaļas pieprasījums saglabāsies neliels, saglabājot spiedienu uz starptautiskajām gaļas cenām.

Kafija

Septembrī kafijas eksports palielinājās, tomēr kopējās 2019/20 piegādes ir par 4.9% mazākas. ICO kompozītais cenu indikators oktobrī samazinājās par 8.9%, samazinoties visu četru šķirņu cenām. Lielākais samazinājums bija Brazīlijas dabiskajai kafijai. Globālā ražošana 2019/20 salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu būs par 2.5% mazāka. Globālajam patēriņam samazinoties par 0.9%, palielināsies uzkrājumi.

Kakao

Tirgu ietekmē divi pretvirzīti faktori. Rietumāfrikas ražotājvalstīs nelabvēlīgie laika apstākļi rada impulsu cenu pieaugumam. Tai pašā laikā COVID-19 pandēmija nedod iespēju pieprasījuma pieaugumam. Cenas tādējādi ir svārstīgas un nestabilas. Tomēr gan Eiropā, gan ASV ievērojami samazinās krājumi, tādējādi cenas turpmākajā periodā var palielināties.